

Megjelen minden vasárnap. Előfizetési ár : egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

FIGYELMEZTETÉS.

A Kis Vasárnapi Ujság című képes hetilap féléves előfizetési ideje június hó végével lejárván, az előfizetések mielőbbi megújítása kéretik.

Előfizetési feltételek:

Évnegyedre (juli—szept.) . . . 1 frt. 50 kr.
Félévre (juli—dec.) . . . 3 „ — „

Az előfizetési pénzek vagy utalványok, a Kis Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalához czimzendők. Pest, egyetem-utca 4. sz. alá.

A kiadó-hivatal.

Puuhaara Antal.

(Finn mese.)

Két tudós és a bűbájosságban jártas férfiú egy este egy szegény ember házához jött s éjjeli szállást kért; hanem a szobában már egy idegen volt elszállásolva, ki előttük érkezett meg, valami gazdag rókabörkereskedő, s miután a házigazda felesége betegen feküdt egy piczi kis csecsemővel

együtt, e szerint nem adhatott nekik más éjjeli szállást, mint az istálló padlásán. A vándorok megelégedtek azzal, jól aludtak az illatos fris szénában, mert kellemes nyári éj volt. Hanem éjjél táján fájdalmas gyermeksirás zavarta fel őket álmukból, mely a házból hangzott, s a fiatalabbik tudós mondá az öregebbnek: — Segíts azon a kis gyermekben, mester, lásd, oly roszul esik kinos sirását hallgatnom.

— Még nincs itt annak az ideje, — mondá a másik megfordulva.

De kis időre ismét szóla fiatalabb társa, a mester vállát megránczizálva:

— Ne késsél addig, míg a gyermek meghal; én azt hiszem, a segélynek akkor van az ideje, a mikor szükség van rá.

— Hát már segitettem rajta legjobb tudományom szerint, — felelé a másik, — hallod! most már nem rí oly fájdalmasan, életben maradt anya és fiú.

— Vajjon miféle sors várhat rá a jövőben? — kérdé a fiatalabbik gondolkodólag.

— A mennyire én a jövőbe láthatok, ezen gyermek ama gazdag kereskedő örököse leend, ki most ott lenn alszik a szobában, — viszonzá a másik és megint elaludt.

Hanem a kereskedő szintén nem tudott aludni a gyermek sirása és a szülék jajgatása miatt, s kiment az udvarba sétálni, és így meghallá, a mit a két tudós ember a padláson beszélt. S a mit hallott, az annyira megzavarta nyugalma, miszerint egész éjjel nem tudott aludni. Sok gondolkodás után végre elhatározá, hogy ama kis fiut valami uton-módon eltakarítja láb alól, nehogy a tudós jóslata teljesüljön. Ezen szándokkal felkeresé nappal a házigazdát, sajnálta őt, hogy annyi gyermeke van szegény ember léte, s ajánkozék, hogy a legkisebb fiut gyermekéül fogadná, ha a szülék beleegyeznek.

És a szülék beleegyeztek, mert azt hiték, hogy a kis fiunak sokkal jobb dolga leend a gazdag kereskedő házában, mint a szegény napszámos kunyhójában. A kereskedő ennek nagyon örvendett, s pénzt adott az anyának, hogy a többi gyermeket nevelje; ő maga még aznap reggel elutazott kis védencével, s úgy örvendett, mintha valami jó üzletet tett volna, — de gonosz szándokkal volt a szegény gyermek iránt. S midőn utja egy nagy erdőn vitt keresztül, félrement a vadonba, s egy faágra kötötte a gyermeket, hadd vesszen el ott az erdőben.

De mi történt? ... Alig távozott a kereskedő egy darabon, midőn egy favágó épen azon az uton jött, bámulva hallá a gyermeksirást e vadon erdőben, s a hang után indulva, nemsokára megtalálta a szegény fiucsót, ki egy kendővel a faághoz kötve keservesen sírt. A jószívű ember mindjárt levette őt, subájába takarta s hazavitte. Aztán dajkát keresett számára, s úgy nevelte, mintha saját gyermeke lett volna. Így lett a csecsemőből derék és szép fiu, kit nevelőatyja Antalnak nevezett, s midőn a falu népe megtudta, hol találta őt, Puuhaara nevet adott neki (ágról szakadt).

Így multak el az évek s Antal igen szép és okos ifjává fejlődött. Ekkor megtörtént, hogy épen ama bizonyos rókaprémkereskedő megint ama vidékre jött, és a favágó kunyhójában kért éjjeli szállást. Késő este hallá véletlenül, hogy egy fiatal embert Puuhaara Antalnak szólítottak, mi neki azonnal feltűnt. Megkérdezé házigazdáját, miért van azon ifjunak olyan furesa neve.

Az elbeszélte neki annak okát, hogyan találta egykor a fiut egy faágon, s aztán felnevelte mint saját magzatát, nem lévén gyermekei. A kereskedő most megijedt, de nem mutatta ijedségét, csak annyit mondott:

— Ejnye, ejnye! be csodálatos história! Olyat még életemben sem hallottam!

Aztán lefeküdt s valami mód felől gondolkodék, mely által az ifjut megsemmisíthetné; annyi bátorsága nem lévén a gonosznak, hogy őt sajátkezüleg megölje, ravasz eselt gondolt ki, mely által az ifju életét elveszti, ha nem is az ő keze által, nehogy ama jóslat, mely őt most újból gyötörni kezdé, megvalósulhasson.

Az éj elmúlt és a reggel jött. A kereskedő pedig így szóla a favágónak.

— Igen fontos dolgom lenne most otthon, a mit elintézni elfeledtem; nem küldhetnék-e levelet haza fogadott fiad által? Jól megfizetném fáradságát.

— Miért nem, uram, Antal ügyes fiu, ő majd hiven eljár megbízásodban.

A kereskedő megírta a levelet, s Antal még aznap utnak indult vele, örvendvén az ígért jutalomnak. De a gonoszlelkű ember a következőket írta családjának:

„Ezen levél átadóját akaszszátok fel a házunk előtt álló nagy nyírfára, mert csak az ő halála által menekülhetünk meg bizonyos nagy veszedelemtől.“

Antal jó kedvvel masirozott egésznap, semmi rosztat sem sejtve; estefelé egy ligetbe ért, hol szép tiszta forrás bugyborékol nagy fák tövében. Fáradt lévén, Antal leült a lágy mohára, megette kenyerét és turóját, nagyot ivott a forrásból, és aztán bizony mélyen elaludt, a kereskedő levelét kezében tartva.

Ekkor két utazó tanuló jött véletlenül ugyanezen forráshoz, hogy ott megpihenjenek; meglátván a levelet az alvó ifju kezében, kivették azt, hadd olvassák el tartalmát, csupa pajzán elbizottságból; de a mint elolvasták, világos lett előttök a kereskedő gonosz ravaszága, s elhatározták, hogy majd szépen rászedik őt rut álnokságaért. Ők ugyanazon helységből valók voltak, hol a kereskedő lakott, és jól ismerték annak családját. Az egyik tanuló mindjárt elővette irónját és kivett egy irlapot táskájából,

leült egy köre, s ügyesen utánozva a kereskedő irását, a következő levelet írta:

„Asszony! Ha ezen levél átadója házunkhoz érkezik, fogadjátok őt úgy, mint engem fogadnátok, mert ő leányunk férje lesz, — parancsolom, hogy a lakadalmat rögtön megtartsátok, Mufti kutyámat pedig akaszszátok fel a házunk előtti nyirfára, mert azt álmodtam, hogy megveszett és az egész háznépet összemarta. Ezeket szigorun parancsolom nektek, mert ha nem történik meg úgy, a mint rendeltem, rosszul jártok, midőn hazajövök.“

Ezután szépen összehajtogatták a levelet, betették az előbbinek boritékába, és ismét az alvó ujjai közé dugták.

Antal végre felébredt s uj erővel folytatta utját, míg végre a kereskedő házába ért s átadta a levelet. A háziasszony fenhangan olvasta azt az egész család jelenlétében. Mindnyájan bámultak e csodálatos rendeleten, de miután sehogy sem sejtették a levél elcserélését, tehát mindjárt készülteket tettek a lakadalomra, s miután Puuhaara Antal szép legény volt, a leány sem vonakodott nejjévé lenni. A szegény öreg Muftit pedig felakasztották a nyirfára.

Egypár hét múlva visszajött maga a kereskedő is, s már messziről látott valami feketét a fán csüggni. Nagyon megörült ennek, s magában mondá, lovát gyorsabb lépésre nógatva:

— Oh te drágalátos Puuhaara! Hát csakugyan ott járod a menyegzői tánczot a nyirfa tetejében? Most már nem kell attól tartanom, hogy jószágaim örököse lesz! —

De mennyire meghökkent, midőn az udvarba jött s a jó öreg Muftit látta ott lógni, míg Antal fiatal feleségével és az egész családdal eléje sietett! —

A kereskedő mindjárt gondolta, hogy valaki elcserélte a levelet, de nem szólt semmit. Szerencsét kívánt Antalnak, és nyájas megszives volt iránta. Hanem egypár hét múlva mondá:

— Minthogy te vöm vagy, és miután fiam nincsen, te lesz egész vagyonom örököse; e szerint illik, hogy egy vitéz tett által érdemessé tedd magad ezen szerencsére. Én sokat gondolkodtam a felől, melyik legyen a legszerencsésebb hivatás, s végre kereskedő lettem; de nagyon meguntam

már kereskedői pályám fáradsalmait, és szeretném tudni, miféle foglalkozás lenne számomra a leghelyesebb. Ezt pedig más nem mondhatja meg nekem, mint a földi szellemek anyja, Louhi, Pohjolában. Utazzál tehát oda és kérdezd meg Louhitól: miféle foglalkozás a legszerencsésebb, mi által lehet az ember legboldogabb a földön? Ha ezt megtudtad, akkor térj vissza.

Miután Antal semmi rosszat nem sejtett és különben is bátor fiatal ember volt, mindjárt késznek nyilatkozott; elbucsuzott nejtől, telerakta tarisznyáját jó falatokkal, és utnak indult a távoli Pohjola felé.

Midőn már jó ideig vándorolt, egyszerre borzasztó kösziklához, az ugynevezett ördögcsucshoz ért, melynek tetején egy rettenetes óriás állt; csunya bozontos fején sipka helyett gomolyába gyurt jégesőfelhőket tartott, melyekben hét forgószél fészkelte. Midőn az óriás Antalt észrevette, ki bátran feltekintett hozzá, nyájasan megszólította őt:

— Hová vándorolsz, fiacskám?

Antal elmondá neki, mi járatban van.

— Jól van, — mondá az óriás, — akkor nekem is tehetsz egy szolgálatot. Nekem van egy kertem, melyben azelőtt a a leggyönyörűbb gyümölcs termett; de most minden fája, minden növénye kiszáradt. Kérdezd meg Louhitól: hogyan lehetne kertemen segíteni? azért a legjobb mént adom neked az utra istállómból.

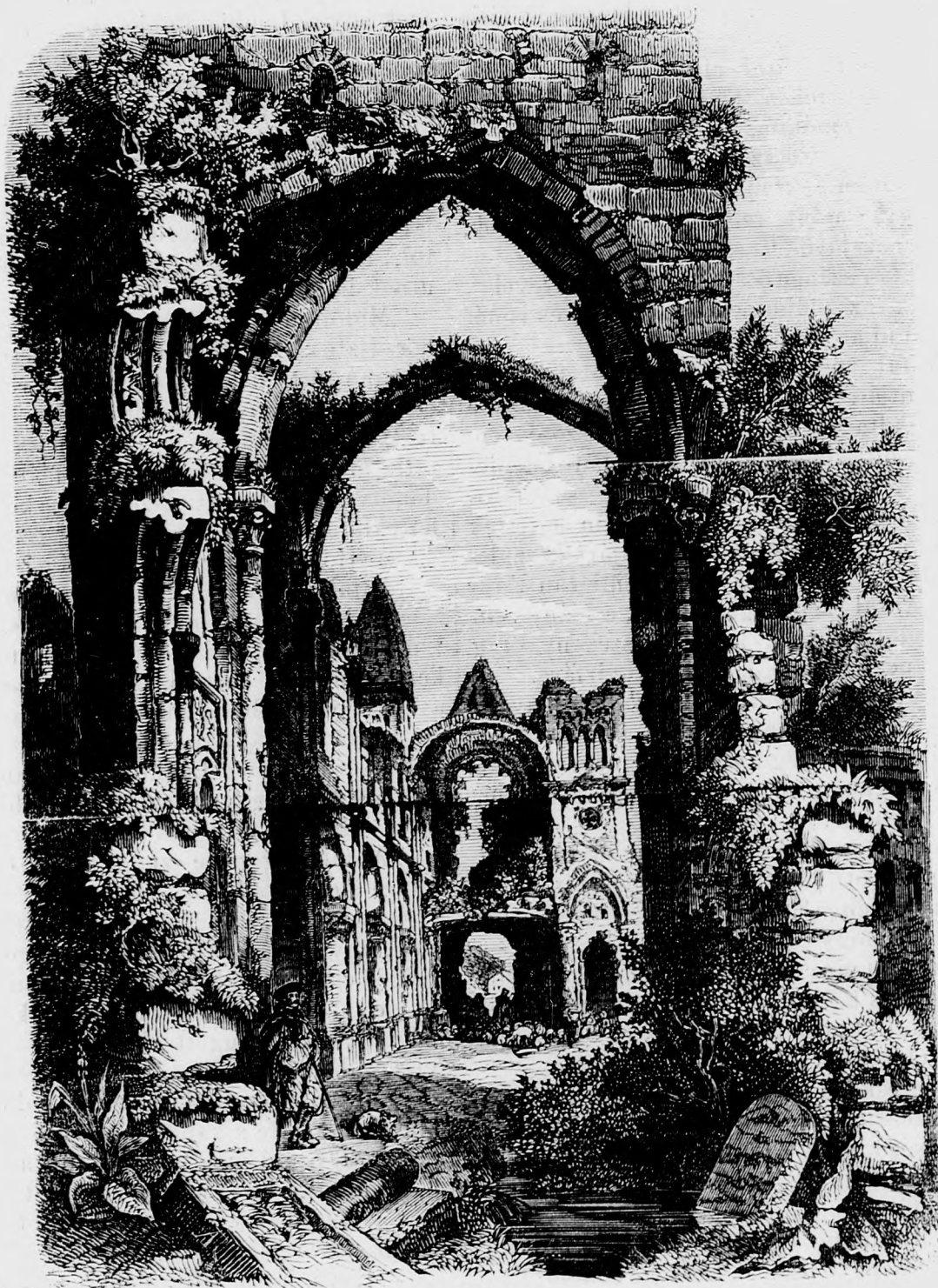
Antal megígérte ezt, ráült az ördöglő hátára s elvágatott.

Egy idő múlva szörnyű zajt hallott valahol, úgy hogy szinte a föld is rengett tőle, s végre egy nagy kövárhoz ért. Kapuja előtt egy óriás állt, roppant kulccsal kezében, melyet a zárba dugott, hogy a kaput kinyissa, de minthogy a kulcsot nem lehet megfordítani, ismét kirántotta, s dühében öklével döngötte a kaput, hogy az egész vár reszketett. Antal majd megsiketült a lármától, de miután kissé megszokta, bátran oda ment az óriáshoz s jó napot mondott neki, szépen, udvariasan köszönve.

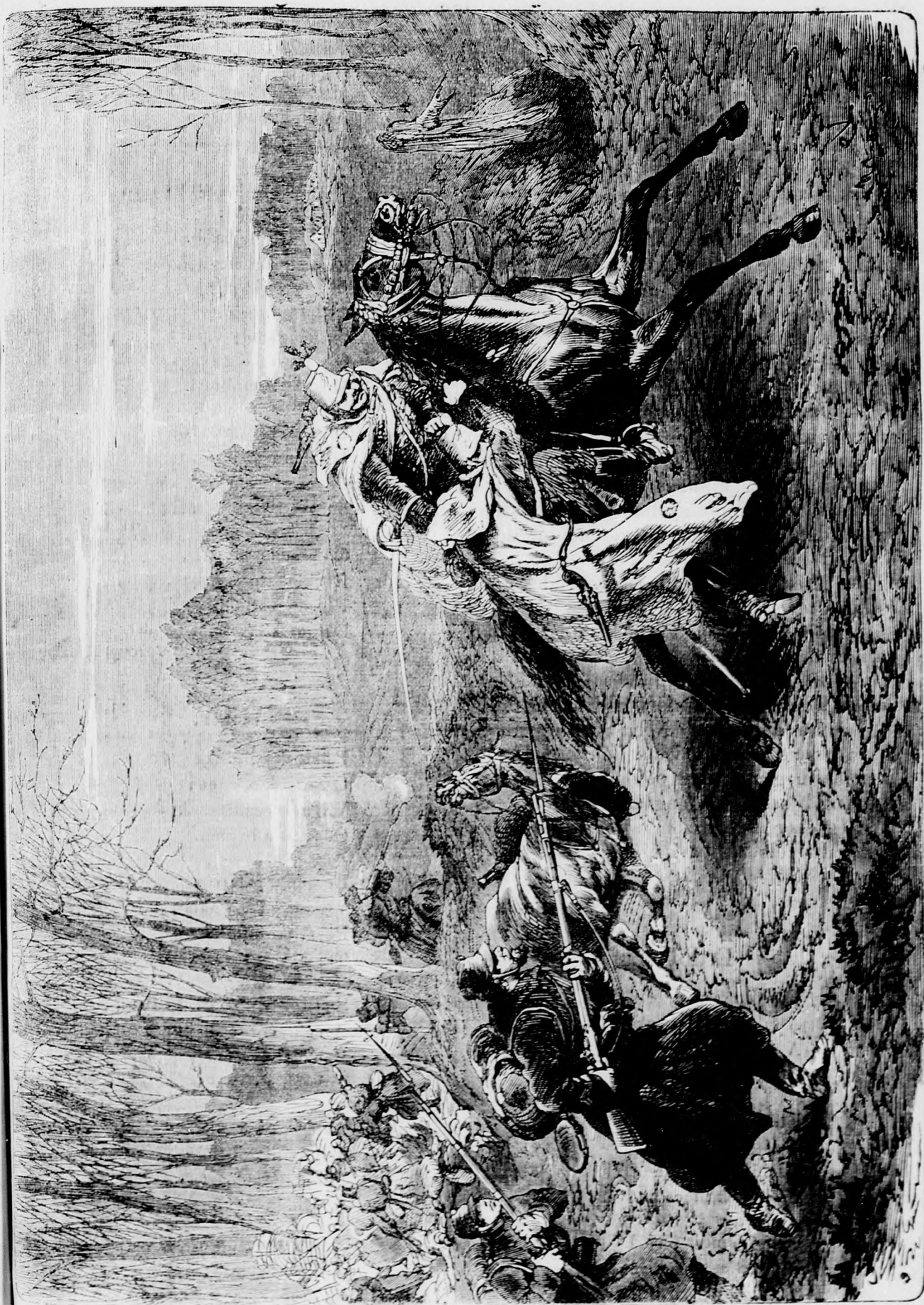
— Hová, hová, édes fiam? — kérdé az óriás, boszuságában fülét vakarva.

Antal elmondá neki, mi járatban van.

— Hát ha ugyis oda mégy, akkor nekem is tehetsz szivességet. Kérdezd meg Louhitól: hol van váram igazi kulcsa, miu-

Zsámbéki romok. (Lásd szövegét a 492. lapon.)

Egy kis huszár-kaland. (Lásd szövegét a 492. lapon.)

tán egyikkel sem tudom a kaput felzárni.
Ha azt megtudod, akkor neked adom leg-
becsesebb kincsemet.

Antal megigérte azt, s tovább nyargalt.
Mint hogy az ördög lován nyargalt, nagyon
gyorsan ment az utazás, s kis idő múlva
megint egy olyan hegyhez ért, mint az első
volt. A hegytetőn roppant fenyőfa állt s
annak tetejében egy óriás ült, szörnyű hosz-
szu nyárssal kezében. A földön nagy tűz
égett, melyben az óriás a fatetőről egy
egész, nyársára szurt szarvast sötött. Alig
pillantá meg Antalt, midőn már messziről
kiáltá neki:

— Jer ide, fiam, egyél te is ebből a
szarvassültből.

Antal, ki nagyon éhen velt, oda vágta-
tott tüzes pazipáján, s jó darabot szelt a
szarvassültből. Midőn jóllakott, megköszöné
az ebédet és tovább akart menni, de az
óriás utána kiáltott:

— Miért sietsz olyan nagyon, édes fiam,
és hová mégy innen?

Midőn Antal elmondá neki, mi járatban
van, az óriás folytatá:

— Jól van, ha Pohjolába érsz, kérlek,
kérdzd meg Louhit, miért kell nekem min-
dig ezen a fán ülnöm. Néha-néha ugyan si-
kerül nekem valami vadat felnyársalhatni,
de néha meg majd megbolondulok éhen.

Antal szívesen magára vállalta ezt is,
még egyszer megköszöné a jó ebédet, s tova
nyargalt szélesebb paripáján.

(Vége következik.)

Erdőben.

Forró napsugárban
A fák szinte égnek;
A madár ajkán is
Oly tikkadt az ének.

Elfáradtan ül a
Virágon a lepke;
Rázni a lombot a
Szellőnek nincs kedve.

Nem örömet terjed
Az illat sem mostan;
Vagy ha terjed is, csak
Renyhén és titokban.

Lomhán folydogál a
Mélázgató csermely;
Alább-alábbhagy a
Hangos, vig énekkel.

Oly szomjas az erdő:
Esző után eped:
A nagy szomjuságtól
Erőtlen és beteg.

Sugara a napnak
Szegényt úgy égeti:
Oly fojtó a lég is;
Most ez sem élteni.

Oly bágyadt az erdő
Minden egyes része;
Csak egy nem rest, csak egy
Serény s ez a — méhe.

Oh a méhe most is,
E tikkasztó nyárban,
Fáradhatatlanul
Dolgozik javában.

Városov Mihály.

Vihar.

Fellegek tolnak
Össze a kék égen;
Villámok czikáznak
Odafent a légben.

Lecsap a földre a
Villám mint a halál,
Pusztitva mindent a
Tájon, mit csak talál.

S mitől hangzik a hegy:
A menydörgés hangja
Beleolvadva megy
Tovább a viharba.

Az ég csatornája
Megnyilik s belőle
Patakszik zuhogva
A felhőknek könye.

A szél tánczoltatja
A hajót a vizen:
Majd löki magasra,
Majd meg mélyre viszen.

Ledönti a fákat,
Zuzva őket porrá,
Feldulja a házat, —
S üvölt vadul hozzá.

Szekeres Kálmán.

A szegény és a gazdag.

— Igaz történet. —

A háboru ideje sok család számára a szomorúság, az inség ideje is. Nem csak azok szenvednek, kiknek szeretett övéi a véres csatákban résztvesznek, de mások is, kik keresetök után élnek, — mert olyankor a kereskedés, az üzlet pang.

Ugy volt 1866-ban egy kis porosz városban, melynek neve Sonnenburg. Ott lakott egy Laufer nevezetű arany- és ezüstműves nejjével és egyetlen gyermekével egy kis házacskában. Az apa különben szorgalmas és derék ember volt, de most nem kapott munkát, mert senkinek sem volt kedve arany- vagy ezüst-ékszerekre pénzt kiadni. Laufer a legügyesebb aranyműves volt a városban, s ezért választá őt szállítójának a gazdag gyártulajdonos, Bernhold.

Miután Laufer nagyon szorgalmas volt, az évek során szép pénzösszeget takarított meg magának. De ő azt egy kereskedő barátjának adta át, ki hirtelen megbukott s Amerikába szökött. S így elveszett az egész összeg, mit Laufer rábizott vala. Ez nehéz csapás volt a szegény családra nézve. De Laufer vigasztalta nejét, mondván:

— Hiszen maradt még két kezem és munkásságom; bizzunk a jó Istenben! A ki szorgalmas és tevékeny, azt nem hagyja el az Isten.

De ez a csapás még nem volt elég. Nemsokára ezután Bernhold gyárai megszűntek dolgozni, részint a munkások, részint a munka hiánya miatt, s így Laufernek sem volt többé semmi keresete.

S így nem volt a családnak miből élnie. Az első napokban és hetekben még segélyezték őket a rokonok és jó barátok, de Laufer nem tudott henyélni, munka után vágott. S arra most nyílt is alkalma.

Minthogy annyi ember kereset nélkül maradt s a gyárak nem dolgoztak, elhatározá a város, hogy egy nagy darab parlagon heverő pusztát mivelteni fog, úgy hogy

kertekké alakíthassák át. Ez ugyan Laufernek szokatlan és nehéz munka volt, de mégis örömet fogott hozzá, ámbár kezei csak a finom arany munkához valának szokva. De csak dolgozott, bármilyen nehezére esett is, hogy családját fenntarthassa. Neje is keresett valami keveset mosás és varrás által, s így mégis csak megéltek valahogy.

Hanem a nehéz munka, az ásás és taligázás néhány hét múlva beteg ágyba dönté a családapát, s gonosz mellbaj majdnem egészen felemészté erejét. Mennyire örvendett most a szegény asszony, hogy annak idejében munka után nézett, mert jelenleg csak is az ő keresetével tartá fenn családját, s hű, gondos ápolása mellett lassankint férje ismét visszanyeré erejét.

De végre beállt a tél, és a jó emberek insége tetőpontját érte. A szegény asszony annyira megerőltette kezeit a munkával, hogy nem volt képes dolgozni, ujjai meggyültek, s így vége lett minden keresetnek.

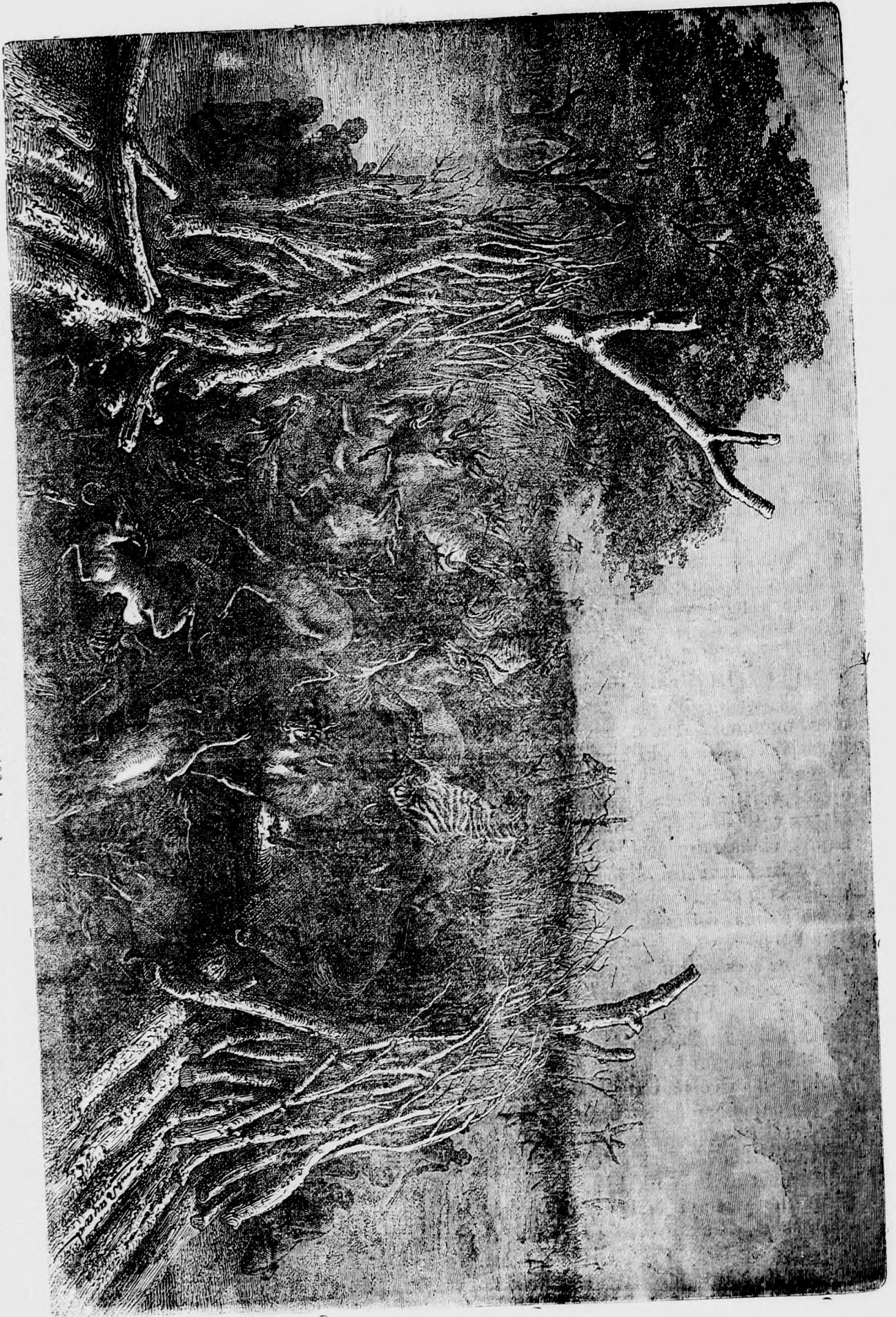
Karácsony-estéjén ott találjuk a szegény szüléket gyermekökkel együtt hideg, fűtetlen szobájokban ülve, világítás, kenyér és pénz nélkül. Egyszerre kérdi a kis Károlyka, éhségéről megfeledezve:

— Mamám, vajjon mit hoz nekem ma a kis Jézuska? Tavalý annyi sok szép holmit hozott nekem.

Oh, a szegény szülék csak könnyekkel, forró, keserves könnyekkel tudtak ezen kérdésre felelni. Az anya dagadt kezeit tördelé, az apa mélyen sohajtott. Nem messze tőlük, majdnem átellenében állt a gazdag gyártulajdonos háza. S épen most gyujtogatták meg ott a nagy tükörüveg-ablakok mögött a pompás karácsonyfák gyertyáit, és a fény szinte megvilágítá szegényes szobácskáikat is, és a kis Károlyka kinézett az ablakon s elbeszélé szüléinek, milyen gyönyörű holmikát lát ő ott, s mennyire örvend ő is saját karácsonyfájának és a szép játékszereknek.

Ah, az anyának majd megrepedt a szive fájdalomában, és az apa össze-vissza gyötörte fejét, hogy valami módot kitalálhasson, miszerint ne kellene a mai ünnepet oly igen szomorún töltenie az övéivel együtt; de hasztalan volt minden gondolkodása. Ekkor végre az anya hirtelen elhatározá magát; nem szólt semmit, felkelt, vállaira veté

Hopp-vadlászni. (Tási szövegét a 493. lapon.)

A maorik fegyvertáncza. (Lásd szövegét a 493. lapon.)

nagy kendőjét, búcsút intett férjének és fiának, kinek még a küszöbön megigéré, hogy elhozza a karácsonyfát.

Néhány percz múlva a gazdag ember ajtaján kopogott, s nemsokára kiáltott egy kedvetlen hang: „Szabad!” — Remegve lépett a szobába, melyben a pompás karácsonyfa szinte sugárzott a sok színes gyertyától, ágai meghajoltak az aranyos dió, narancs, füge, malagaszőlő, datolya, és finom czukor-sütemények terhétől; zöld szőnyeg volt az asztalra terítve, melyen a drága karácsonyfa állt, s azon szépen elrendezve szebbnél szebb csillogó játékszerek, könyvek, rajz-eszközök, képek, — szóval minden, minden, mi a gyermekek szemét, száját és szívét gyönyörködteti. Fényes társaság volt ott összegyűlve; oh ezen hölgyek csillogó ékszereinek egyetlenegy darabja, egyetlen pompás ruhájok ára elég lenne, hogy a szegény éhező, fázó, bús családot boldoggá tegye! — — Bernhold ur ránczba szedett homlokkal lépett a remegő nő elé s durva hangon kérdé, mit akar itt. Zokogva panaszlá el neki szomorú helyzetét; de ő nem hallgatta végig, hanem mérgesen rá rivallt:

— Ez mégis csak sok, hogy ez a koldus-nép még ilyenkor is betolakodik, s elrontja örömlenket!

A szerencsétlen nő alig bírta az ajtót kinyitni, lábai inogtak, feje szédült, kün az előcsarnokban egy székre hanyatlott, de egy gögös liberias inas megfogta karját s kivezette őt az utcára.

Ott állt egy darabig a csikorgó hidegben, mely őt végre eszméletre hozá. Eszébe jutott egy barátnője, ki még mindig segített rajta, ha már nem tudott hová fordulni, ámbár ő maga sem volt gazdag; ahhoz akart menni. Gyors léptekkel indult arrafelé. De midőn a postaház mellett elsietett, lába valami nehézben megbotlott. Ijedten felemelé azt, — tömött nehéz erszény volt. Oh milyen öröm ragadá meg lelkét! Most már segítve van minden bajon, — — de a jövő pillanatban már gondolá: „Hiszen ez a pénz nem az enyém! — valaki elvesztette azt,” — körülnézett, s a lámpa bágyadt fényénél megpillantott egy szépen felöltözött urat, ki szintén körülnézett.

— Bizonyára ő vesztette el az erszényt,

midőn zsebkendőjét kirántotta, — mondá magában, s gyorsan oda ment s kérdé, nem vesztett-e el valamit. Bámulva mondá az ur:

— Csakugyan, erszényemet, épen most vettem észre, hogy zsebem üres.

— Itt van, — mondá a szegény asszony az erszényt eléje tartva.

Az idegen bámulva nézett rá, ki oly becsületesen visszaadta neki azt a sok pénzt, ámbár, mint öltözetéről látta, igen szegény lehetett. Már kinyitá erszényét, egy aranyat akarván kivenni, hogy a szegény asszonyt megjutalmazza; de midőn néhány kérdést tett, észrevette, hogy azzal nem sokat segítene baján.

— Engedje meg, hogy önt lakására elkísérjem, — mondá végre.

— Igen szívesen, de ott hideg van és sötét.

— Az mit sem tesz! — felelé az idegen, s elment vele.

Eliza elbeszélte neki, kérdéseire, egész szomorú helyzetét. Meglepetve hallá az idegen, hogy azelőtt jómódu emberek voltak s férjének, ki igen ügyes aranyműves, nagyon jó keresete volt. Az idegen erre még jobban fülelt, mert egy barátja megbizta őt, keresen Németországban egy becsületes, ügyes aranyművest, kit ő egy amerikai városban, Chikagóban, nagyszerű gyárában alkalmazhatna. Midőn a sötét házhoz értek, Eliza egy gyertyát kölesönzött valami jószívű szomszédasszonytól, hogy legalább ne legyenek kénytelenek az idegennel sötétben beszélgetni.

Most Laufernek is el kellett beszélnie: hol, és mit dolgozott ő azelőtt. Az aranyműves megmutatta neki próbaműveit, melyeket amaz szakértőleg vizsgált, aztán előhozta bizonyítványait és okmányait, eddigi munkásságát illetőleg. Miután az idegen ezeket is kellőleg megvizsgálta, leült s így szólt:

— Nagyon örvendek, hogy a véletlen, vagy az isteni gondviselés engem ilyen csodálatos módon megismertetett önnel; mert így nem csak hogy egy ártatlanul szerencsétlenné lett családon segíthetek, de amerikai barátomnak is nagy szolgálatot tehetek.

Ezután elbeszélé, hogy ő hamburgi születésű, de már évek óta Amerikában lakik,

s most, mint több nagykereskedői ház és gyártulajdonos ügynöke beutazza Európát, s barátja megbizását is elvállalta.

— És ugy hiszem, Laufer ur, ön épen olyan ember lenne, a milyenre nekem szükségem van, s kit barátomnak ajánlhatok. Ha kedve van Amerikába átköltözni családjával, én ellátom önt a szükséges ajánlólevéllel és egyéb iratokkal, s utiköltségről is gondoskodom. Ön barátomnál 100 font sterling (1000 forint) évi fizetést fog kapni, és szabad lakást, — utiköltségül itt hagyom most ezen erszényt, melyet neje oly becsületesen visszaadott nekem. Ha ajánlatomat elfogadja, akkor holnap rendbehozzuk az egészszet. Itt van névjegyem és lakásom.

Képzeltetik, hogy a szegény ember ezer örömmel elfogadta az előnyös ajánlatot, és az idegen néhány szívélyes szóval bucsut vett a boldog családtól, magukra hagyván őket örömiükkel. A kövér erszény ott maradt az asztalon.

Apa és anya örömkönyekkel egymás nyakába borultak, és aztán hálát adtak a jó Istennek, mélyen megindulva, ki oly csodálatosan segített rajtuk. Hanem egyszerre csak oda jött a kis Károlyka, siránkozó hangon kérdezve:

— Édes mama, de hát még sem jön a kis Jézuska?

A szerető anya másodszor veté vállaira nagykendőjét, de most igazán elment a karácsonyi ajándékokért. S alig mult el egy óra, midőn az ő kályhájukban is vigan pattogott a tűz, az asztalon meg gyönyörű karácsonyfa diszlett, körülrakva különféle szép játékszerekkel és hasznos holmikkal, s a kisebb asztalon meg izletes vacsora párolgott, és mind a hárman oly boldogok voltak, mint soha nem is remélték.

Két hónap mulva, a mint a hajózás megkezdődött, Laufer és családja bucsut vett hazájától s utnak indult Chikagóba, hová szerencsésen megérkezett és igen szívélyesen fogadtatott principálisa által, ki földije is volt, s ott sokkal jobb és kényelmesebb helyzetben folytatta napjait, mint valaha szülőföldjén. Becsületessége, szorgalma, szakértelme által nemsokára annyira megnyeré főnöke bizalmát, hogy őt üzlettársul fogadta.

* * *

De még a gazdag Bernhold urról kell valamit elbeszélnem.

Mig ama karácsony estéjén Laufer kis házában benső, de csendes öröm és boldogság uralkodott, odaát zajos multság és dárídó folyt. A gyártulajdonos ma utoljára ünneplé e városban karácsony estéjét. Minden fekvő birtokát eladta, s egy nagy hajót megrakatott különféle, Amerikában kapós árukkal; mert Bernhold maga is oda akart átköltözni családjával a jövő tavasszal. Ezért hitta meg a mai napra valamennyi barátait, s vigan akará tölteni ezen szent estét, mert nemsokára Londonba vala utazandó, hol a tavaszt akará bevárni.

Midőn legvigabban folyt a multság, egyszerre kopognak az ajtón, s mindjárt utána — minden jelentés nélkül — belépett Eversz ur, az amerikai ügynök, — ugyanaz, ki oly boldog karácsonyestét szerzett a Laufer-családnak. Bocsánatot kért, hogy a vig társaságot zavarja, de fölötte fontos közölnivalója van a ház urával.

Midőn Bernhold az ügynök komoly arczára tekintett, vonakodás nélkül felkelt s dolgozó-szobájába vezette Eversz urat, ki rövid idő mulva ismét elhagyá a házat.

Bernhold ismét bejött vendégeihez s résztvett a zajos multságban, egyik poharat a másik után kiürítette, és szinte nem tudott hová lenni széles jó kedvében.

Midőn a vendégek eltávoztak s Bernhold családja lepihent, a szolgák eloltották a gyertyákat, s nemsokára az egész ház csendes volt — mintha álmra hunyta volna le fényes ablakszemeit, — csak a házigazda nem pihent, — nyugtalanul járt fel s alá, zilált hajjal, feldult vonásokkal — — — — s midőn a harangok a város tornyaitól ünnepeles hangon éjfél hirdettek, egy lövés dördült el a gazdag Bernhold házának első emeletén. — A háznép rémülten futkosott összevissza az egész házban, s midőn végre az urnak dolgozó-szobájába rohantak, — ott találták őt szétzuzott agygyal, — vére, — agyveleje szétfecscsent a drága perzsa szőnyegen — — — —

Másnap megtudták halálának okát.

Eversz ur, ki a szegény családnak áldást és boldogságot hozott, — a gazdag gögös milliomos házához vész-angyalként jött vala; — azon hirt hozta neki, hogy hajója-

mely egész vagyonát vitte az új világba, — a nagy tengeren törést szenvedett s mindenestül elsüllyedt; — a milliomos egyszerre szegény ember lett, — s nem lévén kedve munkás, egyszerű életet kezdeni, inkább golyót röpitett gögös fején keresztül.

Szegény gazdagok! . . .

A zsámbéki romok.

(Képpel.)

Zsámbék jelenleg egy közepes nagyságú mezőváros Pest megyében, melynek három-ezernyi szorgalmas lakója a gazdag föld áldásait iparkodik szaporítani. Határán Isten jobbkeze látszik, s földesura csak egy van, és az a magyar korona.

Hajdan más világ volt itten! Mikor még vad marahán nép tanyázott a két hazai folyó, a Duna és Tisza között, — ott a szőlők alatti mély üregben állt a Csernibog — fekete Isten bálványa, melyben a sötétség és minden rosznak istenét tisztelte a nép s áldozott neki hadifoglyok és harcából megfutó gyávák vérével.

Árpád hadverő kezei elüzték a tehetetlen fajt, s országot alapítának az elkorhadt romok helyén, István király alatt pedig a keresztény hit diadalát ülte meg e haza terén.

Fényes templomok emelkedtek a pogány áldozó-oltárok és vérrrel befecskendezett bálványképek helyén.

De eljött azután a siralom napja, midőn betelt az idő, hogy a magyar nép megoszlatassék; vad ozmán táborok lepték el a honvidékeit, s leronták a kereszteteket és feldúlták a templomokat.

Zsámbék halmain török basa ütött tanyát, ott állt vára, kéjlakai, szökőkútja, melyhez távol hegyek közül vezették le égetett eserécsöveken a forrásvizet.

Most boldogabb idők járnak. A nép nyugodtan élvezi napjait. A Csernibog barlangjából borral teli pinczék váltak, hol vér helyett piros szőlőnedvvel áldoznak; a goth templom falai közt (lásd a képet) delelőt tart a jubász s jámbor nyája pihen a romok árnyában, s a basa várának helyén gazdasági épületek állanak: a kik ottan imád-

koztak és vigadtak, hírokkal együtt elvesztek.

A harezi dicsőség fénykora elmúlt, helyét a szorgalom és a haladás kora foglalta el.

Minden rom arra tanít minket, hogy a csaták hősei, kik csupán testök erejében, fegyvereik élességében bíztak, nem a leg-hatalmasabbak többé, — s minden fűszál, mely a multnak büszke romjain terem, arra tanít, hogy a valódi hatalom: a munka és a tudomány.

Egy kis huszár-kaland.

(Képpel.)

A véres csataternek is megvannak a maga kalandjai, s ki volna azokban egyik főszereplő, ha nem a huszár?

Midőn az osztrák hadsereg Holsteinban táborozott, megtörtént Fridencia ostrománál, hogy a közel fekvő Eritső mellett a Hessen gyalogság egyik szakasza, két huszár társaságában, mélyebben nyomult előre az ellenséges tábor felé, mint tanácsos lett volna.

Észrevévén ezt a dánok, a kisdéd csapatot lesből megtámadták.

Szokása már a magyarnak, hogy az árnyékától nem egy könnyen ijed meg, s a bátor csapat a sokkal nagyobb számú ellenséggel szembeszállt.

Heves küzdelem fejlődött, de csakhamar látható volt, hogy a túlnyomó erőnek engedni kell.

Már két baka elesett, kettő eltűnt, midőn az ellenség sorai közt nem kis pusztítást tevő huszárok egyike alól kilöttek a lovat.

De mi a huszár ló nélkül? Mennydörgés villám nélkül. Akár a kardját törjék ketté, akár lovától foszszak meg; s a dologban az volt a legnagyobb veszedelem, hogy az ilyen pusztító vitéznek nem örömet ad pardont a fölbőszült ellenség.

Már rohantak a dánok, a szuronyt neki szegezve, s halála bizonyosnak látszék; de a veszély pillanatában mellette termett pajtása, s egyik lábát a kengyeltől kivéve, társát magához emelte s elrohant.

A fakó izzadt a kettős teher alatt, de a szabadítás mégis megtörtént.

A bátor életmentő Sütő huszárkáplár volt, kit önfeláldozással járó tetteért ezüst érdemjellel jutalmaztak.

Hopo-vadászat.

(Képpel.)

Livingstone, a bátorszivű angol hittérítő, többi között Afrika egy rendkívül száraz és víztelen vidékén tartózkodék, a bakuene nevű néger nép között, melynek Szeesele nevű főnöke akkor Sokuane faluban lakott. Azon időben 2 teljes évig tartott e vidéken a szárazság. Kolobeng faluban, a hol Livingstone lakott, a folyókból és kuttakból minden viz elenyészett. A forráság elviselhetlen volt. Két évig nem látott az egész vidék esőt. Csaka a mély gödrökben, melyeket esős időben tele eresztenek vízzel, találtak még némi posványos vízmaradékokat, s időszakonként seregesen gyülekeztek oda a bivalyok, orrszarvuak, zebrák, giraffok és mindenféle antilopák, azon szándokkal, hogy szomjuságukban ott enyhülést keresenek. Ily helyeken aztán saját csapdákat állítottak az emberek a gyülekező állatok elfogására. Ezek voltak az ugynevezett hopo-vadászatok.

Hoponak nevezik azon két sövénykerítést, melyet római V alakban állítanak össze. E kerítések szögletei igen erősek és vastagok, azonban végökben nem záródnak össze teljesen, hanem mintegy 50 lépésnyi hosszú, keskeny nyílást hagynak, melynek végénél 2—3 ölnyi mélységű széles verem van. A nyílás elejétől e verem nem is sejtethető, mert be van fedve gyékénnyel s nádval. E kerítések néha félórányi hosszúak s két szélső pontjuk épen ily távolságra van egymástól. Az utóbbiaknál azután a vadászok kört képeznek, néha több órányi kiterjedésben; a kört azután mindig szűkebbre szorítják, úgy hogy a közbeszorult vad kénytelen a hopoba menekülni. S míg kívülről így üzik a kerítés határai közé, az alatt az utóbbinak keskeny nyílásánál várják őket a vadászok, kik belevetik kopjaikat a megfélemlített állatok közé, melyek szörnyű halálfélelmökben mindig előbbre szo-

ritják egymást, míg végre egymásután a verembe zuhannak.

„Rettentő látvány volt, — így írja Livingstone — az üldözött állatok egymásra zuhanása, s vérfagyasztó a szegény teremtések kínos halál-ordítása, s különösen fájt szívemnek a gyönyörű, kedves antilopák kegyetlen megöletése. Ily hopo-vadászatok alkalmával a bakuene nép némely héten 60 darab vadat is fogott. A zsákmányt becsületesen megosztják maguk között, a szegények épen olyan részt kapnak, mint a gazdagok.“

A főnöknek joga van minden elejtett vad mellhusára. Mindamellet gyakran kellett a vadhust sáska-pecsenyével pótolni. Livingstone nagyon dicséri a sáskát. Rendesen pörköltnek készítik s mézzel eszik — jó étvágyat kívánunk hozzá!

A maorik fegyvertáncza.

(Képpel.)

A déli Oczeán Uj-Szeeland szép sziget-csoportjait lakja e miveletlen, vad, de különben nem gonosz természetű nép. Főképen ügyes és merész hajósok és bátor harczosok. Mellékelt képünk is harczias jellemüknek megfelelő multságukban, a náluk szokásos fegyvertánczban ábrázolja őket.

A harczosok 10—20—60 főből álló csapatban néhány száz lépésnyire ugrálva szaladnak; akkor csoportokra oszolva, mindenik csapat leguggol. A főnök jeladására mindnyájan felugranak, és hol az egyik, hol a másik lábat felemelve, rőfnyi magasra is ugranak. Ezután panaszos ordítást és jajgatást hallatnak, rettentő fintorják közt sebesen izegnek-mozognak, s midőn már szinte dühbe hozzák magukat, vad ordítással törnek a közeledő ellenség közé, s ha győznek, elhordják a sebesülteket, a harez után a holtakat megfőzik, megeszik, csak egyet tartanak meg, a ki legelőször elesett. Ezt pogány isteneik áldozatául tartják fönn. Jelenleg azonban e nép már nagyon megfogyott, az angolok valóságos irtó háborút folytatnak ellenök, legközelebb ezen pusztító csatákból is hozunk egy-egy leírást és képet.

A szamár és gazdája.

(Képpel.)

Térdig érő kövér fűben legel a csacsi, egymás után leharapdálta a bogáncs hizott

fejeit, már annyira jóllakott, hogy többet nem ehetik s szamár-módra most lefekszik s lehempergeti azt a jó legelőt; hja! de hát miért nem vakarja, nem keféli őt a gazdája, a bogáncs tüskés levelei olyan kellemesen csiklandozák vastag bőrét és szinte megfésülik bo-

zontos, poros szőrét, hiába nógatja őt gazdája, keljen már fel, sietős utjok van, háborus időben élnek, a csacsi rá

sem hallgat, még nyelvét is kiölti széles jó kedvében.

— Jöjj már, kedves jószágom, így könnyörög neki az öreg ember kétségbeesetten, lásd, jön az ellenség, elfognak minket!

— Hát az az ellenség két nyeret tesz majd a hátadra? — kérdi a csacsi fülhegyezve.

— Azt nem, de — —

— Akkor hagyj békét, ordít a csacsi nagyot hemperegve; bánom is én, ki a gazdám, ellenség vagy nem ellenség — engem

mind a kettő egyformán ütlegel, — most nekem jó kedvem van, bizony én nem kelek fel! . . .

lesz egyenes természetű ember belőle, — anyám asszonytól tanultam járni, ő pedig szintén hátrafelé mén! —

Azért kedves barátim, ha valakit egyik vagy másik hibáért meg akarunk róni, először vizsgáljuk meg jól, vajjon nem va-

A rák és fia.

(Képpel.)

— Ur Isten! így kiáltott fel rák asszony-ság ollóit összezecsapva, midőn hátráló fiát megpillantá, miért nem megy előre, hát nem halad-e az emberrektől, kik itt a folyó partján sétálniszoktak, hogy most a haladás korát éljük, — minden halad, minden előre törekszik, csak téged látlak mindig hátra

menni, úgy pedig nem lehet haladni.

Rák urfi bámulva hallgatja kedves mamáját s gondolja magában:

— Hm! Anyám asszony is úgy beszél, mint azon pupos ember ott, ki előbb azért zsémbelt fiával, miért nem áll egyenesen, miért görnyeszti össze magát, akkor soha sem

gyul
nem
lesz

tőink
hazar
tozta
ket, a
be a
(egy
szétk

son m
az ip
gőzha
ünne
ben 4
dég-z
get d
most
nagy
teban
maga
nyeit
akad
nütt a
felől.
tünés
tak k
frakk
hatást
hárkö
magy

”
I
N
E
U
A
E
”
M
E
O
N
L
T
B
A
M
H

gyunk benne magunk is? — nem szóval, hanem tettel kell a jó példát mutatni, ugy lesz sikere.

Krónika.

— A közelgő szünidő alkalmából azon előfizetőinket, kik az iskolai év bevégezte után vagy hazamennek, vagy tartózkodási helyöket megváltoztatják, arra figyelmeztetjük, hogy *új lakhelyöket, az utolsó póstával együtt*, idejekorán jelentsék be a „*Kis Vasárnapi Ujság*“ kiadóhivatalánál (egyetem-utca 4. sz.), miszerint lapjok pontos szétküldése iránt kellőleg intézkedni lehessen.

— **Budapest vendégei.** A bécsi világkiállításson működő nemzetközi ítélő bíróság (jury) tagjai, az iparos kör meghívása folytán, szombaton külön gőzhajón lerándultak fővárosunkba, hol nagy ünnepélyességgel fogadtattak. A vendégek (többen 400-nál) megvalának lepetve a magyar vendég-szeretet által; a sok külföldi nem győzte eleget dicsérni és éltetni a magyarokat, kiket csak most tanult megismerni, s általában fővárosunk is nagyon megnyerte tetszésüket. Mulattak a redcutban, a Margit-szigeten, a miniszterelnöknél, megnézték a főreáltanoda s az egyetem gyűjteményeit, a kőbányai vízvezetékét, a muzeumot, az akadémia palotáját, az állatkertot, stb. s mindenütt a legnagyobb elismeréssel szóltak a látottak felől. Az idegen vendégek közül legnagyobb feltűnést okoztak a japánok, kik hat tag által voltak képviselve, de nem hosszú talárt, hanem fekete frakkot viseltek. Egy lakomán különösen nagy hatást idézett elő az amerikai Mr. Hammond pohárköszöntője, ki német versben toasztozott, mely magyar fordításban így hangzik:

„Isten veled, te szép Pest, magyarok,
Legyen fényes az ég fölöttetek,
Nem csak, kiket vendégül láttatok,
Egész világ köszönt im titeket.

Uraltól kezdve, messze tájakon,
A föld két sarka, nyugot és kelet,
E szókat zengi milljó ajkakon:
„Szép Pest, Isten veled!”

Mi ismerénk, midőn nagy hősitek
Elhulltanak a szent harc mezőjén,
Országtok vértet s mit kitűztetek,
Nagy volt a cél, de nagy a hős erény!

Láttuk Kossuthotok Missouri-nál,
Ti érttetek úgy fájtak sziveink!
Barátságunk már akkor is fennállt,
Atlantitól a Csendes-tengerig.

Most elhagyjuk a szép szabad hazát,
Hová magyar barátság vezetett,

S örülünk, hogy im összetört a a láncz,
Melybe a magyar nemzet verve lett.“

Vendégeink harmadnap utaztak vissza Bécsbe, a legkellemesebb emlékeket vive magukkal.

— **Iszonyu tűzvész** pusztította e hó 12-én Mocsonokot (Nyítram.) Két óra alatt a mezővárosnak csaknem felét elhamvasztotta. Hivatalos felvétel szerint 104 ház, számos pajta, polyvaház, gazd. szerek, takarmány, tűzifa, szárnyas állatok és fájdalom, három gyermek élete ezen rettenetes dühöngő elemnek áldozata lett. 161 család megkárosult, köztük több mint egy harmada szegény szellér, kik közül soknak alig maradt más tulajdona azon foszlányon kívül, melyet testén viselt. A nyomor leírhatlan, a kár 106,000 forintnál többre becsültetett: a veszteség annál érezhetőbb, mert Mocsonok 1868. év aug. 14-én szintén nagyban leégett. Most biztosítva volt 17,965 forint.

— **Zentán** a gabna közt olyan nyulat fogtak, mely mint természeti ritkaság mindenkinek feltűnt. A kis nyulnak két feje, két nyaka, négy füle, négy szeme, négy lába volt. A nyak a lapoczkánál volt kétfelé ágazva és minden része tökéletesen ki volt fejlődve. Kitömés végett felboncoltatván, a szív sokkal nagyobbak találtott a szokottnál, e szerint nem volt nyulszívü; tüdeje kettő, mája egy volt. E ritkaság a zentai muzeumban fog elhelyeztetni.

A nagyvilágból

— **Egy indus fejedelem megégetése.** Habár jelenleg már felhagytak Indiában azon szokással, hogy a megholt férj özvegyét is megégessek annak hullájával ugyanazon egy máglyán, de a halottak megégetése még most is a hinduk legnagyobb ünnepélyeihez tartozik, különösen nagy pompával viszik véghez egy fejedelem tűz-temetését, mi roppant költségbe kerül. Angol lapok így írják le ő fensége Jondhpore maharájának (fejedelemnek) megégetését:

A halott selyem-damaszkából készült királyi mezbe volt öltözve, mely 75,000 font sterling (egy font sterling 10 ezüst forintot tesz) értékű drágakövekkel volt körülrakva. A temetkezési menet előtt két elefántot vezettek, melyek 62,500 font sterlinggel, arany és ezüst pénzben, voltak megterhelve. Minden száz lépésre marok-számra szórták a pénzt a nézők közé, kik azt természetesen gyorsan felszedték. A halottat a városon kívül felállított máglyára tették s valamennyi drágaköveivel, pompás mezével és sháljaival együtt megégették. Azon naptól kezdve, melyen ő fensége meghalt, a megégetés napjáig mindennap 5000 brahmin kapott eledelt a palota kapuinál s mindegyik egy darab pénzt. A megholtak valamennyi férfi alattvalói — a nők nem láthatók — gyász jelül kopaszra beretválták fejeiket és szakállukat.

— **Szörnyű kaland az amerikai Pacific-vaspályán.**

